

Instrukce

Milí olympionici!

Než se pustíte do řešení samotných úloh, vyplňte souhlas se zpracováním osobních údajů a přečtěte si prosím pozorně následující instrukce. Před sebou máte zadání pěti úloh školního kola ČLO. *Až k tomu dostanete pokyn*, smíte otočit stránku a pustit se do řešení. Svoje odpovědi pište prosím čitelně výhradně přímo do zadání, poznámky na pomocných papírech nebudou při hodnocení brány v úvahu.

V řešení se nebojte napsat toho spíše více než méně; za informace navíc (byť chybné) body nestrháváme.

K vypracování řešení použijte psadlo, papír a veškeré svoje znalosti a schopnosti. Slovníky, taháky, elektronické pomůcky, jakožto i skupinová práce a opisování se zapovídají. Úlohy jsou navrženy tak, aby sice byly postavené na skutečném živém jazyku, ale abyste tento jazyk nebo jeho písmo (pravděpodobně) neznali. Pokud vám vskutku jsou jazyky nebo písma, které jsou předmětem úloh, cizí, je to dobře. Pokud některý z nich znáte, je to výhoda pro vás a v řešení to nemusíte skrývat. V každém případě u úloh, které si žádají uvést postup, uveďte, jak lze k řešení dospět i bez znalosti méně známých jazyků a písem (mezi něž počítáme všechny jazyky, na kterých jsou tyto úlohy postaveny).

Na řešení školního kola máte vyhrazených 90 minut. Přejeme vám bystrou mysl a hodně štěstí!

Organizační tým ČLO

Karolína Bretová, Karolína Burešová, Vojtěch Diatka, Hana Gabrielová, Hana Kalábová, Matěj Korvas, Jiří Kozlák, Michal Láznička, Adéla Limburská, Michala Lvová, Jan Mašek, Matyáš Medek, Ivana Recmanová, Kristýna Tomšů

Souhlas se zpracováním osobních údajů

Jméno, příjmení: _____

Škola: _____

Datum narození: _____

Já, níže podepsaný, dávám podle zákona 101/2000 Sb. (Zákon o ochraně osobních údajů) souhlas se zpracováním svých osobních údajů (jméno, příjmení, email, rok narození) pro účely České lingvistické olympiády (ČLO) v rozsahu pro ČLO potřebném (zejména pro účely provozu databáze soutěžících).

Rovněž souhlasím, aby mé osobní údaje byly předány MFF UK a FF UK a KS Pralinka (lingvistický korespondenční seminář), které je mohou využít pro účely informování o vlastních vzdělávacích a propagačních akcí.

Své údaje můžete z databáze kdykoli vymazat prostřednictvím kontaktní osoby na své škole.

V _____ dne _____

Podpis: _____

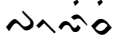
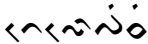
1 Lontara

(18 bodů)

Bugijština je jazyk z austronéské rodiny, kterým mluví přibližně 5 milionů lidí v oblasti ostrova Sulawesi.

Ve dvou sloupcích máte zadána slova v bugijštině v náhodném pořadí. V levém řádku v písmu lontara, ve druhém v přepisu do latinky s českým překladem.

Pozn.: Apostrof (') i „h“ označují výslovnostní variantu předcházející samohlásky.

A. 	1. batuwa (náctiletý)
B. 	2. polisih (policie)
C. 	3. marenu (šťastný)
D. 	4. polotoh (tužka)
E. 	5. bata (pochybnost)
F. 	6. badi' (tradiční meč)
G. 	7. toli (vždy)
H. 	8. maleko (ohyb)
I. 	9. telepisi (televize)
J. 	10. juku' (ryba)
K. 	11. goluh (míček)
L. 	12. malopo (velký)

Úkoly

Úkol 1: Přiřadte:

A. ___ B. ___ C. ___ D. ___ E. ___ F. ___
G. ___ H. ___ I. ___ J. ___ K. ___ L. ___

Úkol 2: Zapište písmem lontara:

lagoh (švagr) _____

kabusuh (křeslo) _____

mateh (umřít) _____

pasarah (trh) _____

purinah (strýc) _____

sikola (bronzový) _____

Úloha byla převzata z Olimpiady Lingwistyki Matematycznej.

2 Kolik je hodin v Tallinu?

(10 bodů)

Tallin je hlavní město Estonska, kde přibližně 1 milion lidí mluví estonštinou, neindoevropským jazykem příbuzným finštině.

Kell on üks.

Kell on kaks.

Veerand kaks.

Pool neli.

Kolmveerand üksteist.

Viis minutit üks läbi.

Některá čísla v estonštině:

- 6 — kuus
- 7 — seitse
- 8 — kaheksa
- 10 — kümme

Úkol 1: Přeložte následující časy do estonštiny:

- A. 8:45 _____
- B. 4:15 _____
- C. 11:30 _____
- D. 7:05 _____
- E. 12:30 _____

Úkol 2: Zapište, jaký čas označují následující estonské fráze:

- A. Kaskümmend viis minutit üheksa läbi _____ : _____
- B. Veerand neli _____ : _____
- C. Pool kolm _____ : _____
- D. Kolmveerand kaksteist _____ : _____
- E. Kolmkümmend viis minutit kuus läbi _____ : _____

Úloha byla převzata z North American Computational Linguistics Olympiad.

3 Maďarština

(23 bodů)

Níže vidíte několik maďarských slov a frází a jejich české překlady v náhodném pořadí:

fehérvérűség, hajhagyma, kék függöny, kékvér, piros szoba, piros karperec, sötét vörös szem, sötét piros cipő, sötétkék szem, sötétzöld kupola, világoskék szoba, világos piros ruha, vöröshagyma, vörösvérsejt, zöldség

červená krvinka, červený pokoj, tmavě červené boty, tmavě červené oči, světle červené šaty, červený náramek, tmavě zelená bář, světle modrý pokoj, tmavě modré oči, modrý závěs, modrá krev, zelenina, cibule, vlasová cibulka, leukémie

Úkol 1: Přiřaďte české ekvivalenty k maďarským výrazům:

fehérvérűség	—	_____
hajhagyma	—	_____
kék függöny	—	_____
kékvér	—	_____
piros szoba	—	_____
piros karperec	—	_____
sötét vörös szem	—	_____
sötét piros cipő	—	_____
sötétkék szem	—	_____
sötétzöld kupola	—	_____
világoskék szoba	—	_____
világos piros ruha	—	_____
vöröshagyma	—	_____
vörösvérsejt	—	_____
zöldség	—	_____

Úkol 2: Přeložte do češtiny:

kékeszöld	—	_____
fehérvérűsejt	—	_____
hagymakupola	—	_____

Úkol 3: Přeložte do maďarštiny:

červené vlasy	—	_____
světle červený závěs	—	_____
tmavě modrý náramek	—	_____
zelená cibule	—	_____
tmavě červená bář	—	_____

Úloha byla převzata z Panini Linguistics Olympiad.

4 Anishinaabemowin

(14 bodů)

Anishinaabemowin je domorodý název odžibvejštiny, která dnes patří mezi nejpoužívanější indiánské jazyky v Severní Americe. Je členem algonkinské jazykové rodiny, s jejímiž jazyky se angličtí osadníci v Severní Americe setkali jako s prvními. Některé variety anishinaabemowin, kterými se mluví v Michiganu a Ontariu, se od ostatních variant odlišují. Tyto dialekty, nazývané jejich mluvčími nishnaabemwin, prošly v posledních padesáti letech zvláštními hláskovými změnami. Srovnáním nishnaabemwinských slov se slovy z blízké příbuzné odžibvejštiny používané v Minnesotě můžete odhalit, co se stalo, a dokonce předpovědět, jak se budou měnit další slova.

Podarí se vám objevit postup, který vedl k odlišnosti mezi minnesotským dialektem odžibvejštiny a nishnaabemwin? Doplňte na prázdná místa nishnaabemwinské podoby slov:

odžibvejšтина z Minnesoty	nishnaabemwin	čeština
amik	— mik	— bobr
mitig	— mtig	— strom
okosimān	— kosmān	— dýně
makizinan	— mkiznan	— mokasíny
niwābamigonān	— nwābmignān	— on nebo ona nás vidí
makwa	— _____	— medvěd
adōpowin	— _____	— stůl

Nyní se podívejte na následující data a pokuste se postup upravit tak, aby s nimi korespondoval:

odžibvejšтина z Minnesoty	nishnaabemwin	čeština
mōz	— mōz	— los
ginebig	— gnebig	— had
manidō	— mnidō	— Manitou, duch
mitigwāb	— _____	— luk
opwāgan	— _____	— píšťala

A tady je poslední sada dat. Pokud je váš postup správný, měl by fungovat i pro všechna tato slova:

odžibvejština z Minnesoty	nishnaabemwin	čeština
jīmān	— jīmān	— kánoe
ēsibanag	— ēsbanag	— mývalové
aninātig	— ninātig	— javor
anishinābēmowin	— nishnābēmwin	— indiánský jazyk
gichi-mōkomān	— gchi-mōkmān	— Američan
mīgwan	— _____	— peří
gwīwizens	— _____	— chlapec
nimishōmis	— _____	— můj dědeček

Úkol 1: Doplňte nishnaabemwinské podoby slov na vynechaná místa:

Úkol 2: Popište algoritmus změn, ke kterým v nishnaabemwinském dialektu došlo:

Autorem úlohy je Patrick Littel.

5 Svahilština

(20 bodů)

Jistě víte, že čeština má tři rody. Taková situace je v Evropě celkem standardní. V „exotičtějším“ jazycích však může být situace komplikovanější. Například mnoho jazyků Afriky má i více než deset rodů, v jazyce fula je jich dokonce 25. Níže jsou uvedena slova ze svahilštiny s českými překlady. Přiřadte k sobě tvary jednotného a množného čísla, doplňte chybějící tvar a doplňte vyjádření rodu.

Úkol 1: Doplňte na správné místo v tabulce slova z následujícího seznamu:

magoti, macho, masikiu, minazi, vikombe, vitanda, walimu, watu.

Následně vymyslete (a napište) správný tvar do zbylých prázdných míst:

čeština	jednotné číslo	množné číslo
člověk	— mtu	— _____
doktor	— mganga	— waganga
hrnek	— kikombe	— _____
koleno	— goti	— _____
nůž	— _____	— visu
oko	— jicho	— _____
palma	— mnazi	— _____
pomerančovník	— _____	— michungwa
postel	— kitanda	— _____
rýže	— mchele	— _____
učitel	— mwalimu	— _____
ucho	— sikiu	— _____
žaludek	— _____	— matumbo

Úkol 2: U následujících slov doplňte vyjádření rodu v jednotném i množném čísle:

základ slova	čeština	jednotné číslo	množné číslo
kapu	— košík	— _____	— _____
ti	— židle	— _____	— _____
embe	— mangovník	— _____	— _____
anafuzi	— student	— _____	— _____
bega	— rameno	— _____	— _____
no	— zub	— _____	— _____
kulima	— sedlák	— _____	— _____

Autorem úlohy je Michal Láznička.